

Середнє значення			
------------------	--	--	--

Знайшовши середні значення 1 і 2, визначають

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l_{C2} - l_{C1}}{g}}$$

На четвертому, завершальному, етапі визначають похибки, аналізують розв'язання і пояснюють, якими зовнішніми впливами були зумовлені похибки. (На цьому етапі можна запропонувати визначити період коливання за допомогою секундоміра, порівняти знайдені дані і зробити висновки про точність експерименту.)

Поєднання розв'язування фізичних задач з експериментом, що й спостерігається в експериментальних задачах, дає можливість учням щоразу впевнюватись в об'єктивності фізичних закономірностей, в тому, що практика є критерієм істинності людських знань, їхньої дієвості.

Таким чином, розв'язування експериментальних задач сприяє здобуттю учнями міцних осмислених знань, набуттю умінь користуватися цими знаннями у практичному житті. Експериментальні задачі сприяють розвитку інтересу до науки фізики; формують науковий світогляд учнів; навчають аналізувати явища, змушують думати і діяти, ґрунтуючись на теоретичних та практичних знаннях.

Література

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В. и др. Формирование экспериментальных умений учащихся 5–6 классов : методические рекомендации и учебные задания. Хмельницкий, 1989. 41 с.
2. Коршак Є.В., Шут М.І., Грищенко Г.П. Проект концепції освіти з фізики та астрономії 12-річної школи. *Фізика та астрономія в школі*. 2001. №3. С. 24–26.
3. Семерня О.М. Дидактичні особливості використання експериментальних задач еталонного характеру у навчанні фізики старшокласників : зб. наук. пр. Кам'янець–Поділ. держ. ун–ту. Кам'янець–Подільський: Кам'я-нець–Поділ. держ. ун–т, інформ.–вид. від., 2004, Вип. 10. С. 41–46.

УДК 37.035:376:371.3-053.67

Олійник Г. М.

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
galochka_ua@ukr.net

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ
Постановка наукової проблеми. Внаслідок соціально-демографічних передумов і глобальної екологічної кризи значна частина молодих людей обтяжена хворобою або патологіями, кількість яких постійно зростає. В Україні

спостерігається тенденція до зростання чисельності молодих людей з особливими потребами.

Молодь найчастіше стикається з безліччю перешкод для повноцінної участі в житті суспільства і, як правило, з підвищеним ризиком соціальної ізоляції. Недостатній доступ до освіти, медичного обслуговування, неможливість заробляти на життя або брати участь у прийнятті рішень, соціальна ізоляція є основними причинами низького рівня життя молоді з особливими потребами. Однією з найважливіших проблем осіб означеної категорії є їх виключення з суспільного виробництва, тому що тільки частина регіонів активно займається відкриттям робочих місць. Це негативно позначається на матеріальному становищі молоді з особливими потребами і їх психологічному стані [3, с.10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем молодих людей з особливими потребами займалося багато вітчизняних та зарубіжних вчених. Так, загальні проблеми, психолого-педагогічні особливості означеної категорії осіб розкрито в роботах О. Безпалько, І. Іванової, В. Кондратенко та ін. Особливості соціальної роботи з людьми з особливими потребами висвітлювались неодноразово А. Капською, Р. Кравченко, Т. Семигіною, М. Хомич. Вивченням правового аспекту соціального захисту людей з особливими потребами займалися Е. Новак, О. Полякова, Б. Сташків. Поняття соціальної реабілітації неодноразово торкалися у своїх працях такі відомі дослідники та науковці як Т. Черняєва, А. Шевцов, П. Штомпка. Вчені Г. Комягіна, В. Ніколаєва, В. Сайфулін досліджували складові процесу соціальної реабілітації осіб з інвалідністю. Процеси соціальної адаптації та соціалізації людей з особливими потребами як важливих складових їхньої соціальної реабілітації розглядали у своїх дослідженнях Л. Грачов, В. Карапозюк, В. Петрович.

Незважаючи на такий широкий науковий інтерес до соціального захисту молоді з особливими потребами, проблеми організації їхньої життєдіяльності, налагодження взаємодії з соціумом і сьогодні залишаються надзвичайно актуальними, оскільки змінюються умови, в яких живуть люди означеної категорії, удосконалюються технології соціальної роботи з ними, активізуються процеси соціальних адаптації та інтеграції цих осіб у суспільство.

Метою дослідження є розкрити особливості соціальної реабілітації молоді з особливими потребами.

Виклад основного матеріалу досліджень. Найбільш актуальними завданнями соціальної політики щодо молоді з особливими потребами є забезпечення їм рівних з усіма іншими громадянами України можливостей у реалізації прав, усунення обмежень у їхній життєдіяльності, створення сприятливих умов, які дозволяють їм вести повноцінний спосіб життя, брати активну участь в економічному, соціальному й політичному житті суспільства, виконувати свої громадянські обов'язки. Основним завданням держави при цьому є об'єднання зусиль державних соціальних служб, громадських і релігійних організацій, груп самопомоги для найбільш повного задоволення потреб й самореалізації даної категорії населення. Останнім часом фахівці

різних професійних напрямків ведуть розробку технологій соціальної реабілітації молоді з особливими потребами. Іде активне обговорення досвіду роботи провідних соціально-реабілітаційних центрів у спеціальних журналах, на конференціях й інших науково-практичних форумах [1, с. 12; 2, с. 6].

Соціальна реабілітація молоді з особливими потребами – це складний процес, що потребує переорієнтації, і насамперед – у напрямі розробки методології і методики соціально-педагогічної та психологічної моделі соціальної роботи. Специфіка такого підходу викликає необхідність суттєвих змін у ставленні до молоді з інвалідністю, яка потребує не тільки матеріальної, фінансової, гуманітарної підтримки і заходів реабілітації (медичної, професійної, соціально-побутової), а й належних умов для актуалізації своїх здібностей, розвитку особистих якостей і потреб у соціальному, моральному і духовному самовдосконаленні.

Соціально-реабілітаційна робота з молоддю з особливими потребами здійснюється за напрямками: організаційна діяльність, діагностика психічного та особистісного розвитку особи, розвиваюча і корекційна діяльність, освіта і консультування молоді з особливими потребами, членів їхніх сімей та працівників, робота щодо охорони здоров'я та безпечної життєдіяльності, соціально-диспетчерська діяльність.

Соціальна реабілітація осіб означеної категорії ґрунтується на принципах: дотримання прав людини; надання державних гарантій у сфері соціального обслуговування; забезпечення рівних можливостей в отриманні соціальних послуг і їх доступності для кожної людини; наступності всіх видів соціального обслуговування; орієнтації соціального обслуговування на індивідуальні потреби людини з інвалідністю; пріоритетності заходів соціальної адаптації людини з інвалідністю; відповідальності органів державної влади, органів місцевого самоуправління за дотримання прав людини з інвалідністю у сфері соціального обслуговування.

Сутність соціально-педагогічної реабілітації полягає у створенні таких умов для саморозвитку молоді, в результаті яких виробляється активна життєва позиція особистості.

Висновок. Отже, соціальна реабілітація молоді з особливими потребами – це цілеспрямована активність фахівця з соціальної реабілітації та молоді з особливими потребами з метою підготовки останньої до продуктивної праці та повноцінного соціального життя за допомогою спеціально організованих навчання, виховання і створення для цього оптимальних умов.

Література

1. Богданов С. Соціальний захист інвалідів. Український та польський досвід / наук. ред. Олена Палій. К.: вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012. 93 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю : навчально-методичний посібник. К.: УДЦССМ, 2001. 220 с.
3. Соціолого-педагогічний словник / за ред. В. В. Радула. К.: «ЕксОб», 2004. 308 с.